

Podręczny
SŁOWNIK
JĘZYKA
KOPTYJSKIEGO

DIALOG

PODRECZNY
SŁOWNIK
KOPTYJSKO-POLSKI

PODRĘCZNY SŁOWNIK KOPTYJSKO-POLSKI

Opracowali

Albertyna Dembska
Wincenty Myszor

Wydawnictwo Akademickie DIALOG
Warszawa 1996

Redakcja i korekta
Krystyna Dąbrowska

Projekt okładki
Tadeusz Walter

Książka dotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

Copyright © by Wydawnictwo Akademickie DIALOG
Warszawa 1996

ISBN 978-83-8002-635-3

Wydawnictwo Akademickie „DIALOG” Anna Parzymies Sp. z o.o.
00-112 Warszawa, ul. Bagno 3 m. 218
tel./faks 22 620 87 03
e-mail: redakcja@wydawnictwodialog.pl
www.wydawnictwodialog.pl

WSTĘP

Do zainteresowania językiem koptyjskim przyczyniły się rozpoczęte przez prof. Stefana Strelcyna w Zakładzie Egiptologii UW studia nad ostatnim etapem rozwoju języka egipskiego, zwanego właśnie językiem koptyjskim. Teksty koptyjskie, zapisywane uncjami greckimi oraz siedmioma znakami demotycznymi, stały się przedmiotem nauki studentów egiptologii i archeologii wczesnochrześcijańskiej. Na ich to użytek opracowano w Zakładzie Egiptologii zestaw materiałów pomocniczych do nauki języka koptyjskiego¹ oraz opisano strukturę dwu jego dialektów: saidzkiego (s) i bohairskiego (b)². Podjęto także wstępne prace nad słownikiem koptyjskim, które zaowocowały wykazem wyrazów koptyjskich obrazujących pewien etap badań leksyko-graficznych³. Kilkuletnia praktyka z wymienionymi materiałami pozwoliła na przygotowanie ogólnie dostępnego podręcznego słownika języka koptyjskiego.

Niniejszy słownik powstał na podstawie leksemów pochodzących z przełożonych na język polski tekstów koptyjskich w dwu dialektach: dolnoegipskim dialekcie bohairskim (będącym obecnie językiem liturgicznym kościoła koptyjskiego w Egipcie) oraz górnoegipskim dialekcie saidzkim. W obu tych dialektach zachowało się najwięcej tekstów i z nimi też zapoznają się studenci na wykładach poświęconych strukturze języka koptyjskiego.

Na zawarty w słowniku zestaw haseł największy wpływ miały różnorodne teksty religijne, zarówno liturgiczne, jak i gnostyckie, apokryfy

¹ W. Myszor, A. Szczudłowska, *Chrestomatia koptyjska*, Warszawa 1972.

² A. Dembska, *Gramatyka koptyjska*, Warszawa 1985.

³ A. Dembska, W. Myszor, *Podręczny słownik języka koptyjskiego*, Warszawa 1988.

starochrześcijańskie, kazania, legendy, listy, a także – choć w niewielkim stopniu ze względu na ilość i stan zachowania – materiały ukazujące życie społeczno-gospodarcze mieszkańców doliny Nilu w początkowym okresie rozwoju chrześcijaństwa.

Zgodnie z zasadą stosowaną w słownikach języka koptyjskiego hasło podano najpierw w dialekcie saidzkim, a następnie w bohairskim. Od tej zasady odstępowano wtedy, kiedy wyraz nie był zaświadczony w pierwszym dialekcie. W przypadku różnicy między hasłem podstawowym a wariantami saidzkimi i bohairskimi zaopatrywano je w odsyłacz. Zaznaczono wyrazy pochodzenia greckiego (grec.). Czasowniki pochodzenia greckiego podano w bezokoliczniku, zgodnie z tradycją leksykografii koptyjskiej. Zapożyczenia innych form czasownikowych (*imper act.*, *praes. indict.* i *aor.*) mają w koptyjskim końcówki -α, -ε, -ει, -οΥ.

Zawarte w słowniku leksemy opracowano na podstawie następujących słowników: Z. Abramowiczówna, *Słownik grecko-polski*, Warszawa 1958, I-IV; W.E. Crum, *A Coptic Dictionary*, Oxford 1939; A. Kaegi, *Griechisch-Deutsches Wörterbuch*, Leipzig 1981; W. Spiegelberg, *Koptisches Handwörterbuch*, Heidelberg 1921; W. Yvichl, *Dictionnaire étymologique de la langue copte*, Leuven 1983.

Za pomoc i zachętę przy pracy nad niniejszym słownikiem wyrażamy podziękowanie: p. dr hab. Annie Parzymies, zaś p. mgr. lic. Pawłowi Zdunowi za współudział w jego opracowaniu komputerowym.

Autorzy

WYKAZ SKRÓTÓW

a2	dialekt subachmimski	f.	dialekt fajumski
<i>absol.</i>	absolutus, niezależny	<i>fin.</i>	finalis, (tryb) celowy
<i>abstr.</i>	abstractus, abstracta, oderwany	<i>form.</i>	formant
<i>acc.</i>	accusativus, biernik	<i>fut.</i>	futurum, (czas) przyszły
<i>act.</i>	activum, (strona) czynna	<i>gen.</i>	genetivus, dopełniacz
<i>aor.</i>	aoristus, aoryst	<i>gł.</i>	głównie
<i>art.</i>	articulus, rodzajnik	<i>grec.</i>	grecki
b	dialekt bohairski	<i>hab.</i>	habitudinis
c.	(genus) communis, (rodzaj) męski i żeński wspólny	<i>imperat.</i>	imperativus, (tryb) rozkazujący
<i>causat.</i>	causativus, przyczynowy	<i>impf.</i>	imperfectum, (czas) przeszły niedokonany
<i>comp.</i>	(nomen) compositum, (imię) złożone	<i>indic.</i>	indicativus, (tryb) oznajmujący
<i>condic.</i>	condicionalis, (tryb) warunkowy	<i>indef.</i>	indefinit-us/um, (zaimek) nieokreślony
<i>coni.</i>	coniunctivus, (tryb) łączący	<i>inf.</i>	infinitivus, bezokolicznik
<i>cons.</i>	consonans, spółgłoska	<i>inter.</i>	interrogativum, (zaimek) pytajny
<i>constr.</i>	constructus, połączony	<i>instr.</i>	instrumentalis, narzędnik
<i>cop.</i>	copula, łącznik	<i>ir.</i>	irrealis, nierzeczywisty
<i>dat.</i>	dativus, celownik	<i>lab.</i>	labialis, (spółgłoska) wargowa
<i>def.</i>	definitus, określony	<i>loc.</i>	locativus, miejscownik
<i>dem.</i>	demonstrativ-us/um, (zaimek) wskazujący	<i>m.</i>	(nomen) masculinum, (imię) rodzaju męskiego; miejscowość
dosł.	dosłownie	<i>mod.</i>	modus, tryb
<i>dual.</i>	dualis, podwójny	<i>n., nom.</i>	nomen, imię
<i>encl.</i>	<i>encliticus</i> (partykuła)		
<i>energ.</i>	energicum		
<i>f.</i>	(nomen) femininum, (imię) rodzaju żeńskiego		

<i>np.</i>	na przykład	<i>praes.</i>	praesens, (czas) teraźniejszy
<i>num.</i>	numerales, liczebnik	<i>proc.</i>	proclitica (wyrazek) przed wyrazem akcentowanym
<i>ob.</i>	obecnie	<i>pron.</i>	pronomina, zaimki
<i>opt.</i>	optativus, (tryb) życzący	<i>prop., pr.</i>	proprius, (imię) własne
<i>ord.</i>	ordinis, (liczebnik) porządkowy	<i>q.</i>	qualitativus
<i>part.</i>	particula, wyrazek; participium, imiesłów	<i>rel.</i>	relativ-us/um, (zaimki) względny
<i>pd.</i>	południowy	<i>s</i>	dialekt saidzki
<i>pers.</i>	personalis, (zaimki) osobowe	<i>sg.</i>	(numerus) singularis, (liczba) pojedyncza
<i>pf.</i>	perfectum, (czas) przeszły dokonany	<i>sub.</i>	subiunctivus, (tryb) łączący
<i>pl.</i>	(numerus) pluralis, (liczba) mnoga	<i>suf.</i>	suffixus, przyrostek
<i>pn.</i>	północny	<i>subst.</i>	substantivum, rzeczownik
<i>poss.</i>	possesivus, (zaimki) dzierżawczy	<i>trans.</i>	transitivus, (czasownik) przechodni
<i>por.</i>	porównaj	<i>verb.</i>	verbum, czasownik
<i>praef.</i>	praefixus, przedrostek	<i>vocal.</i>	vocalis, samogłoska
		<i>wg</i>	według
		<i>zob.</i>	zobacz

ALFABET KOPTYJSKI

Ⲁ	a	Ⲙ	m	Ⲫ	ps
Ⲃ	b	Ⲏ	n	Ⲭ	ō, o
Ⲅ	g	Ⲑ	ks	Ⲯ	š
Ⲇ	d	Ⲓ	o	Ⲱ	f
Ⲉ	e	Ⲕ	p	Ⲳ	ch
Ⲋ	z	Ⲗ	r	Ⲵ	(tylko w a2)
Ⲍ	e	Ⲙ	s	Ⲷ	h
Ⲏ	th	Ⲛ	t	Ⲹ	č
(Ⲉ)Ⲑ	i, j	(Ⲑ)Ⲓ	u, w, y	Ⲱ	kj, č
Ⲕ	k	Ⲗ	ph	Ⲳ	ti
Ⲇ	l	Ⲙ	kh		

α

- α pierwsza litera alfabetu, $\bar{\alpha}$ 1, por. ΟΥΑ, $\bar{\alpha}$ 1000
- α-, α=, αΡΕ- (s,b) cecha *praes. II* (b), *pf. I* (s)
- α- (a2) cecha *fut.* (zamiast -Να-) αα= (s) zob. ΕΙΡΕ
- αΒΩ (s,b) *f.* sieć, *pl.* αΒΟΟΥΕ (s)
- αΒΒα (b) zob. ΔΠΑ
- αΒΒαΚΟΥΜ (s) Abbakum
- αΒΒαΤΟΝ (s) Abaddon, król czeluści-piekła
- αΒΙΟΝ (s) *n. pr.*
- αΒΡα, ΖαΜ, αΒΡααΜ (s,b) *n. pr.*
- αΒΗΤ (b) *m.* zgromadzenie mnichów, klasztor
- αΒΟΤ, αΒΗΤ (b) zob. ΕΒΟΤ
- ααΓΕ (s) niepołamany; silny, mocny
- αΓΓΕΛΙΚΗ (s) *f.* sfera anielska (grec.)
- αΓΓΕΛΟC (s) *m.* anioł (grec.)
- αΓαΘΟΝ (s,b) dobry (grec.)
- αΓαΘαρΤΟΝ (s,b) nieczysty (duch) (grec.)
- αΓΕ (s) przychodzić, przybywać, Ν-ΕΤαΓΕ ci, którzy przybywają, przychodzący
- αΓΩ (s,b) zob. αΚΩ
- αΓαΜαΚΤΙΝ (b), ΕΡ- gniewać się, być zagniewanym
- αΓΩΝ (s,b) *m.* walka, spór; zebranie, zgromadzenie
- αΓΟΝΙΑ (s,b) *f.* walka, mocowanie, zapasy (grec.)
- αΓΝΙΑ (s,b) *m.* czystość, dziewiczość (grec.)
- αΓΩΝΙΖΕ (s) walczyć (grec.)
- αΓΝΩΜΟΝ (s) bezmyślny (grec.)
- αΓΕΝΝΗΤΟC (s) niestworzony, nie-na/niez-rodzony (grec.)
- αΓαΠΕ (s) *f.* miłość; u pierwszych chrześcijan obrzędowa uczta lub ofiara „agape”, † ΖΕΝΝΟΟ ΝΑΓα-ΠΕ ΖΙ ΠΡΟCΦΟΡα składać wielką „agapę” na mszę
- αΓαΠΑΝ (s,b), ΕΡ- (b) kochać, miłować (grec.)
- αΓαΠΗΤΙΚΟC tkliwy, czuły; miłosierny, dobroczynny; serdeczny (grec.)
- αΓΟΡα (s,b) *f.* rynek, plac (grec.)
- αΓΡΙΟC (s) dziki, srogi, okrutny, ΜΝΤ-αΓΡΙΟC okrucieństwo, Ρ αΓΡΙΟC ΕΖΟΥΝΕ-, ΕΡΟ= robić komuś (rzezy) okrutne, być okrutnym dla kogoś
- αΓΙΟC, ΖαΓΙΟC (s,b) święty, świętobliwy; poświęcony (grec.)

ΔΔΗΚΙΑ, ΔΔΙΚΙΑ (b) *f.* niesprawie-
 dliwość, bezprawie (grec.)
 ΔΔΗΛΟC (s) *m.* niepoznawalność;
 niewidzialność; tajemniczość
 ΔΔΔΜΔΝΤΙΝΟΝ (s) adamowy
 ΔΔΔΜΔC, ΔΔΔΜ(Δ) (s) Adam,
 pierwszy człowiek
 ΔΖΔΡΙΑC (s,b) *n. pr.*
 ΔΘΛΗΤΗC (b) *m.* zawodnik (grec.)
 ΔΘΛΟΦΟΡΟC (s) zwycięski (grec.)
 ΔΘΗΝΕΟC (s) *f.* Ateny
 ΔΘΔΝΔCΙΟC (s,b) *n. pr.*
 ΔΘΗΝΔΙΟC (s) *m.* ateńczyk
 ΔΘΠ (b) zob. ΖΔΤΗΡ
 ΔΘΩΡ (b) zob. ΖΔΘΩΡ
 ΔΙ (s) zob. ΕΙΡΕ
 ΔΙΑΙ, *q.* ΟΙ (s,b) rosnąć; zestarzeć
 się; (być) czcigodny(m); wielki,
 starszy
 ΔΙΑΙΟΝ (b) wieczny (grec.)
 ΔΙΑΙΟC (b) *nom.* szacunek, poczucie
 honoru; cześć, ΛΟΓΟC ΝΔΙΑΙΟC
 słowo prawdy, słowo czcigodne
 ΔΙΘΡΙΟΝ, ΘΡΙΟΝ, ΘΥΔΤΡΟΝ (s) *m.*
 atrium; przedsiónek; pokój miesz-
 kalny (grec.)
 ΔΕΙΚ (s), ΔΙΚ (b) *m.* poświęcenie,
 konsekracja (kościół, ołtarza),
 ΕΡΔΙΚ poświęcać
 ΔΙΩΝ (s), ΕΩΝ (b) *m.* czas, epoka,
 wiek; byt; eon; ten świat (grec.)
 ΔΙΝΟΥΙ (b) zob. ΕΙΝΕ
 ΔΙCΘΔΝΕ (s) odczuć, dozna-ć/wać
 ΔΙΤΙΑ (s) *f.* powód, przyczyna
 (grec.)
 ΔΙΤΕΙ, ΗΤΕΙ (s), ΔΙΤΕΙ (b), ΕΡ-
 prosić;
 żądać (grec.)

ΔΙΤΗΜΔ (s,b) *m.* prośba; żądanie
 (grec.)
 ΔΙΧΜΔΛΩCΙΑ (s) *f.* niewola (grec.)
 ΔΙΧΜΔΛΟΤΙΖΕ (s), ΕΡ- (b) zniewo-
 lić, uwięzić (grec.)
 ΔΚΩ, ΔΓΩ, ΓΩ (s,b) *f.* rzecz znisz-
 czona; ściervo, ochłapy
 ΔΚΔΘΔΡCΙΑ (s) *f.* nikczemność, nie-
 cnota; zepsucie, nieczystość;
 zmaza (grec.)
 ΔΚΔΘΔΡΤΟΝ (s) brudny, nieczysty
 (grec.)
 ΔΚΟΛΟΥΘΙΑ (b) *f.* porządek (grec.)
 ΔΚΟΛΟΥΘΟΝ (b) następująco (grec.)
 ΔΚΟΛΟΥΘΩC (b) zgodnie (grec.)
 ΔΚΛΗΤΟΝ (s) nie wzywany, nie wo-
 łany, nie proszony (grec.)
 ΔΚΔΝΔΚΤΙ (s) być rozdrażnionym;
 dokuczać, złościć, dręczyć
 ΔΚΡΙΒΙΑ (b) *f.* dokładność, ściśłość,
 skrupulatność (grec.), ΗΕΝ ΟΥΔΚ-
 ΡΙΒΙΑ dokładnie
 ΔΚΡΙΒΩC (b) dokładnie (grec.)
 ΔΚΡΩΔΤΗC (s) *m.* słuchacz; uczeń
 ΔΚΤΙΝ (s) *m.* promień, ΝCΕΜΠΩΔ
 ΔΝ ΝΟΥΔΚΤΙΝ ΝΟΥΟΕΙΝ ΝΟΥΩΤ
 nie są godni ani jednego promie-
 nia światła
 ΔΚΔΤΔCΤΔCΙΑ (b) *f.* stan nieładu,
 nieporządku; anarchia; zamieszanie
 (grec.)
 ΔΛ (s,b) *m.* kamyk; krzemień, ΔΛ
 ΜΠΕ, ΔΛ ΜΦΕ grad
 ΔΛ (s) głuchy
 ΔΛΕ (s), ΔΛΗΙ (b), ΔΛΟ=, *q.* ΔΛΗΥ (s)
 wstąpić, wejść, *imperat.* ΔΛΙ= (b),
 ΔΛΕ ΕΧΝ- wstąpić, wejść na

- (coś); wznieść się, ΔΛΕ ΕΖΡΑΙ
ΕΞΝ- wstąpić na (coś)
- ΔΛΟΥ (s rzadko, b) *m.* dziecko; słu-
ga, niewolnik, *pl.* ΔΛΩΟΥΙ (b),
ΔΛΟΥ ΝΖΕΒΡΕΟC mały Hebraj-
czyk, ΜΝΤ ΔΛΟΥ, ΜΕΤΔΛΟΥ
dzieciństwo; młodość, ΕΡ ΔΛΟΥ
być młodym
- ΔΛΩ, ΔΛΟΥ, ΕΛΟΥ (s), ΔΛΛΟΥ (b)
m. żrenica, *pl.* ΔΛ(Λ)ΟΟΥΕ, ΔΡΟ-
ΟΥΕ (s), ΝΙΔΛΟΟΥΕ ΝΤΕ ΝΕCΙΒΔΛ
żrenice jego ócz
- ΔΛΩ, ΕΛΩ (s) *nom.* pułapka, sidła,
pl. ΔΛΟΟΥΕ, ΕΛΟΟΥΕ
- ΔΛΔΒΔCΤΡΟΝ (s) *m.* alabastron egip-
ski (grec.); flakonik na wonności,
często z alabastronu
- ΔΛΟΓΟΝ (s) brak rozumu, rozsądku
(grec.)
- ΔΛΗΘΕΙΑ (s) *f.* prawda (grec.)
- ΔΛΙΘΙΝΗ (s) prawdomówna, godna
zaufania; prawdziwa, rzetelna
(grec.)
- ΔΛΗΘΥΝΗΤΕ (s) prawdomówny, go-
dzien zaufania; prawdziwy, rze-
telny (grec.)
- ΔΛΗΘΩC (s,b) prawdziwie (grec.)
- ΔΛΙ (b) zob. ΩΛ
- ΔΛΟΚ (s) zob. ΛΟ
- ΔΛΕΚΤΟΡ (s) *m.* kogut
- ΔΛΟΛΙ (b) zob. ΕΛΟΟΛΕ
- ΔΛΛΔ (s,b) lecz (grec.)
- ΔΛΛΟΓΕΝΟC (s) obcy, nie należący
do (kogoś, czegoś), nie znajdujący
(grec.)
- ΔΛΛΟΥ (b) zob. ΔΛΩ
- ΔΛΥΪΔΑΝΤΡΟC (s) *n. pr.*
- ΔΛΛΟC (s) inny; zresztą, poza tym
(grec.)
- ΔΛΛΟΤΡΙΟC (s) *m.* rzecz obca; obcy,
inny (grec.)
- ΔΛΟΜ (b) zob. ΖΔΛΩΜ
- ΔΛΙΤ= (b) zob. ΩΛ
- ΔΛΩΤ (s) *f.* praca przymusowa
- ΔΛΦΔ (s) alfa, nazwa pierwszej lite-
ry alfabetu
- ΔΛΔΧΙCΤΟC (s) zob. ΕΛΔΧΙCΤΟC
- ΔΛΗΨΙC, ΔΛΥΨΙC (b) *f.* przyjmowa-
nie, przyjęcie, ΜΕΤΔΛΗΨΙC u-
czestniczenie
- ΔΜ- (b) zob. ΖΔΜ
- ΔΜΕ (s,b) *m.* pasterz (bydła), *pl.* Δ-
ΜΗΥΕ (s), ΔΜΗΟΥ (b)
- ΔΜΗ (s,b) zob. ΕΙ
- ΔΜΗΙΤΝ (s) zob. ΕΙ
- ΔΜΟΙ (b) zob. ΖΔΜΟΙ
- ΔΜΔΙΟΥ (b) zob. ΕΙΟΜ
- ΔΜΟΥ (s,b) zob. ΕΙ
- ΔΜΕΛΕΙ (b) nie dbać (grec.)
- ΔΜΕΛΙΑ (b) *f.* niedbalstwo (grec.)
- ΔΜΕΛΕC (b) niedbały (grec.), ΜΕΤ-
ΔΜΕΛΕC zaniedbanie, ΕΡ ΔΜΕ-
ΛΕC zaniedbać
- ΔΜΔΛΗΧ (b) brać w ramiona, objąć,
obejmować
- ΔΜΗΝ (b) amen
- ΔΜΟΝΙ (b) trzymać, posiadać; mieć
przewagę, ΔΜΟΝΙ ΕΞΝ-
mieć przewagę, ΔΜΟΝΙ ΝΤΕΝ-, ΝΤΟΤ=
u/trzymać, opanować (się); wy-
trzymać, ΧΙΝΔΜΟΝΙ areoszt
- ΔΜΟΝΙ (b) zob. ΜΟΟΝΕ paść (się)
oraz przyżywać

ΔΜΩΙΝΕ (s), ΔΜΩΙΝΙ (b) zob. ΕΙ
 ΔΜΕΝΤΕ (s), ΔΜΕΝ† (b) *m.* zachód,
 zaświaty; piekło; otchłań
 ΔΜΡΕ (s,b) *m.* piekarz, *pl.* ΔΜΡΗΥ(Ε)
 (s), ΔΜΡΗΟΥ (b), ΜΝΤΔΜΡΕ pie-
 czenie, wypiek
 ΔΜΗΡ (b) zob. ΨΔΜΗΡ
 ΔΜΙCΙ (b) zob. ΕΜΙCΕ
 ΔΜΦΙΒΑΛΛΙΝ (b), ΕΡ- na/za-kryć
 /krywać; założyć, ubrać, oblec sza-
 ty; s/u-krywać; otoczyć, okrążyć
 ΔΜΩΕ (b) zob. ΨΔΜΩΕ
 ΔΜΑΨΙ (b) zob. ΔΜΑΨΤΕ
 ΔΜΑΨΤΕ (s), ΔΜΑΨΙ (b) chwycić,
 obejmować, pochwycić; być w
 posiadaniu; mieć przewagę, pa-
 nować; przeszkodzić, *m.* posia-
 danie, przewaga, władza, ΠΔΜΑΨΙ
 Ν†ΠΟΡΝΙΑ władza rozpusty
 ΔΝ- (b) *praef. num.*, ΔΝΤ dekada,
 ΔΝΘΒΑ miriada
 ΔΝ (s,b) negacja po *nom.*
 ΔΝ (b) zob. ΕΝΕ
 ΔΝ-(s,b), ΔΝΝ- (s) *st. constr. pron.*
pers. 1 pl. c. my
 ΔΝΔ (s) zob. ΔΝΔΙ
 ΔΝΔ- (b) zob. ΩΝΕ
 ΔΝΓ- (s) zob. ΔΝΟΚ
 ΔΝΔΓΓΗ (s), ΔΝΔΓΚΗ (b) *f.* koniecz-
 ność, przymus, przymusowa sytu-
 acja; rozpacz; nędza, bieda; ból
 (grec.)
 ΔΝΔΓΚΔΖΙΝ (b), ΕΡ- czynić koniecz-
 ność, zmuszać, ΠΙΨΩΒΕΡΔΝΔΓΚΔ-
 ΖΙΝ ΜΜΟΙ czyn/fakt zmusza mnie,
 ja muszę

ΔΝΔΓΚΔΖΙΝ (s) konieczny (grec.)
 ΔΝΓΕΛΛΗ (s) zwiastować (grec.)
 ΔΝΔΓΝΟCΤΗC, ΔΝΔΓΝΩCΤΗC (s) *m.*
 lektor, czytający
 ΔΝΔΕΚΙΜΕΝΟC (s), ΔΝΔΙΚΙΜΕΝΟC,
 ΔΝΤΙΚΙΜΕΝΟC (s,b) *m.* przeciw-
 nik, nieprzyjaciel (grec.)
 ΔΝΔΙΛΧΟC (b) *n. pr.*
 ΔΝΔΘΕΜΔ (s) *m.* klątwa; kara (grec.)
 ΔΝΔΘΗΜΔΤΙΖΕ (s) złorzeczyć
 (grec.)
 ΔΝΘΗΡ (b) zob. ΨΔΤΗΡ
 ΔΝΔΙ (s,b) być przyjemnym; podo-
 bać (się), (Ε)Ρ ΔΝ= podobać się,
 z *pron. suf.* ΔΝΔΙ, ΔΝΔΚ, ΔΝΕ,
 ΔΝΔC, ΔΝΔC, ΔΝΔΝ, ΔΝΗΤΝ,
 ΔΝΔΥ (s), ΔΝΗΙ, ΔΝΔΚ, ΔΝΕ,
 ΔΝΔC, ΔΝΔC, ΔΝΔΝ, ΔΝΩΤΕΝ,
 ΔΝΩΟΥ (b), ΡΔΝΔΙ być przyjem-
 nym, cieszyć (się), *m.* piękno
 ΔΝΙ (s,b) zob. ΕΙΝΕ
 ΔΝΕΙΝΕ (s) zob. ΕΙΝΕ
 ΔΝΙΝΕ (s) zob. ΕΙΝΕ
 ΔΝΟΚ (s,b), ΔΝΓ (s) *pron. pers. 1 sg.*
c. ja
 ΔΝΔΚΔΛΕ (s) wywoływać, na/w-zy-
 wać (grec.)
 ΔΝΔΚΡΙΝΕ (s) wy/badać
 ΔΝΚΕΡΑΤΟC (s) *m.* ankoratos błogo-
 sławionego Epifaniasza
 ΔΝΔΛΕΜΨΙC, ΔΝΔΛΥΜΨΙC (s) *f.*
 podniesienie; Wniebowzięcie
 ΔΝΟΜΙΑ (s) *f.* bezprawie, występki,
 zaprzeczenie prawa, niesprawie-
 dliwość (grec.)
 ΔΝΕΜΡΩ (b) zob. ΜΟΥΡ

ΔΝΟΜΟC (s,b) bezbożny, występny, nieprawy, niegodziwy (grec.)

ΔΝΟΝ (s,b) *pron. pers. 1 pl. c. my*

ΔΝΝΑ (s,b) *n. pr.*

ΔΝΑΝΙΑC (s,b) *n. pr.*

ΔΝΑΠΑΥCIC (s) *f.* odpoczynek, wytchnienie; szczęście (grec.)

ΔΝΧΗΒΕ, ΔΝΧΗC (s), ΔΝΖΗΒ (s,b) *f.* szkoła

ΔΝΕCΘΗΤΟC (b) niemiły; obojętny (grec.), ΜΕΤΔΝΕCΘΗΤΟC nieczułość; obojętność

ΔΝΟCΙΟC (s,b) bezbożny, zły (grec.)

ΔΝΑCΤΡΟCΕ (s,b) *f.* tryb, sposób życia, zachowanie się; miejsce przebywania, siedziba (grec.)

ΔΝΑCΤΑCIC (s,b) *f.* zmartwychwstanie, wskreszenie (grec.)

ΔΝΧΗC (s) zob. ΔΝΧΗΒΕ

ΔΝΙΤ= (b) zob. ΕΙΝΕ

ΔΝΤΙΓΡΑΦΟΝ (s) *m.* odpowiedź (na list) (grec.)

ΔΝΤΙΑΙΚΟC (b) *m.* przeciwnik (grec.)

ΔΝΤΙΛΟΓΙΑ (s,b) *f.* zaprzeczenie; spór (grec.)

ΔΝΑΤΟΛΗ (s,b) *f.* wschód, wzejście; wschodnia strona świata (grec.)

ΔΝΤΙΟC (s) znajdujący się naprzeciw; przeciwny

ΔΝΤΙΝΩΟΥ (b) *f.* Antinoe, stolica Tebaidy

ΔΝΤΙΠΑΤΙΝ (b), ΕΡ- doznawać czegoś przeciwnego (grec.)

ΔΝΤΙΟΧΙΑ (s) *f.* Antiochia

ΔΝΤΙΧΡΙCΤΟC (s,b) *m.* antychryst (grec.)

ΔΝΤΙΩΧΕΟC (s) *m.* antiocheńczyk

ΔΝΕΧΕ (s) pokazać, odważyć się; pozwolić, by się coś stało (grec.)

ΔΝΟΧΗ (s) powstrzym-ać/ywać (się), ΜΜΝΤC ΔΝΟΧΗ ΜΜΔΥ ona (= śmierć) nie (może) się tam powstrzymać

ΔΝΔΧΩΡΕΙ, ΔΝΔΧΩΡΙ (s), ΔΝΔΧΩΡΙΝ (b) ΕΡ- oddalać się, od/u-chodzić (grec.)

ΔΝΔΥ (s,b) *m.* przysięga, *pl.* ΔΝΔΥΥ, Ρ ΔΝΔΥ przysięgać

ΔΝΖ (s), ΟΝΖ (s,b) *m.* dziedziniec, podwórce

ΔΝ(Δ)ΖΔΛΙΚΚΕ (s) wyczerpać; pochłonać (grec.)

ΔΝΖΔΛΩΜΔ, ΔΝΖΟΛΩΜΔ (s) *m.* wydatek, koszt; dobytek (grec.)

ΔΝΧΩΧ (s,b) zob. ΧΩΧ

ΔΞΙΟΥ (s) szanować, czcić (grec.)

ΔΞΙΩΜΔ (s) *f.* godność, dostojęstwo; jakość, wartość (grec.)

ΔΞΙΟΜΑΤΙΚΟC (s) godny zaufania; wielki (grec.)

ΔΞΙΟC (s) godny, cenny; godnie, z godnością (grec.), CΕΟΥΩΥΤ ΜΜΟC ΔΞΙΟC godnie Go wielbią

ΔΞΙΟΥ (s) szanować, czcić (grec.)

ΔΠΔ (s,b), ΔΒΒΔ (b) *m.* ojciec, tytuł nadawany duchownym (odpowiadający grec. αββαc)

ΔΠΕ, ΔΠΗ (s), ΔΦΕ (b) *f.* głowa, *pl.*

ΔΠΗΥΕ (s), Ρ ΔΠΕ ΕΖΡΔΙ ΕΧΝ- pa-